

О.К. Безсмертний, О.П. Угровецький

Роль Державної служби охорони у профілактиці майнових злочинів

Як і в попередні роки, основну масу злочинів в Україні становлять проти-правні посягання корисливо-майнової спрямованості.

В умовах недосконалості правового поля, відсутності у багатьох суб'єктів господарювання навичок, фінансових і фізичних можливостей забезпечити надійний захист власності основний тягар діяльності по захисту майнових інтересів як окремих громадян, так і юридичних осіб припадає на органи внутрішніх справ, зокрема на Державну службу охорони при Міністерстві внутрішніх справ.

Державна служба охорони (далі ДСО) створена для здійснення заходів охорони щодо нерухомих об'єктів та іншого майна, в тому числі нантажів, та-кож грошових знаків, цінних паперів та інших цінностей, що перевозяться, інкасації в місцях, не охоплених централізованою службою інкасації і пере-везень цінностей Національного банку України, забезпечення особистої безпеки громадян на договірних засадах [1].

Міністр внутрішніх справ Ю.О.Смирнов у своєму інтерв'ю газеті «Іменем Закону» зазначив: «Вкрай гострою в державі залишається проблема охорони власності, тому ми ініціюємо створення Центрального та регіональних агентств Державної служби охорони, на які покладаються обов'язки організаційного та практичного забезпечення охорони об'єктів державної власності, грошових коштів та цінних паперів. До їх завдань увійде і методичне забезпечення організації охоронної діяльності суб'єктами усіх форм власності. Планується оптимізувати чисельність служби, зменшивши чисельність міліції охорони і збільшивши натомість кількість вільнонайманих працівників, які й будуть виконувати основну частину функцій» [2]. Ця пропозиція з ініціативи МВС вже 15 серпня 2001 року була внесена у Положення про Державну службу охорони, яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 1053 [1].

Як відомо, що переважну більшість корисливо-майнових злочинів станов-лять крадіжки. При цьому їх частка серед зареєстрованих злочинів ліній карно-го розшуку становить понад 60 відсотків. Гостро, як і раніше, постає проблема крадіжок приватного майна. Процеси реформування власності, які відбуваються в державі, обумовили пошук нових підходів до вирішення питань попередження та розкриття крадіжок державного та колективного майна, забезпечення його надійного збереження. Частка цього виду злочинності скла-дає понад 20 відсотків, тому проведення попереджувально-профілактичних заходів, спрямованих на протидію майновим злочинам, потребує більш ефек-тивних і дієвих заходів. Одним із основних суб'єктів здійснення цієї діяльності є підрозділи Державної служби охорони, які виконують значний обсяг роботи щодо захисту майна. Державна служба охорони твердо утримує провідні по-зиції на ринку надання охоронних послуг і залишається найбільш надійною і конкурентоспроможною.

На сьогоднішній день підрозділи служби забезпечують охорону понад 52 тис. об'єктів та 55 тис. квартир громадян. Коефіцієнт надійності охорони становить 99,8 відсотка. Особовим складом ДСО за 2001 р. попереджено 1567 крадіжок з об'єктів, а також 78 крадіжок з квартир, за підозрою у вчиненні злочинів затримано майже 70049 осіб.

Правовою підставою їх організації і функціонування є Положення про Державну службу охорони при Міністерстві внутрішніх справ, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1993 р. № 615 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2001 р. № 1053). Державна служба охорони у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами МВС, а також зазначеним вище Положенням.

Державна служба охорони є підпорядкованою Міністерству внутрішніх справ єдиною централізованою системою, очолюваною Центральним агентством Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ (далі Центральне агентство), яка складається з регіональних (міжрегіональних) представництв Центрального агентства в Автономній Республіці Крим, областях містах Києві та Севастополі та підпорядкованих йому підрозділів охорони: міських, районних, міжрайонних бюро, підрозділів воєнізованої охорони та охоронних підрозділів (далі цивільна охорона), стройових підрозділів міліції охорони, пунктів централізованого спостереження, у тому числі на окремих об'єктах, а також установ та навчальних закладів професійної підготовки працівників охорони.

Зазначене вище Положення визначає призначення і завдання підрозділів Державної служби охорони її права і обов'язки, форми і методи діяльності. Основними з них є:

- здійснення за договорами заходів охорони особливо важливих об'єктів згідно з переліком, що затверджується Кабінетом Міністрів України, інших об'єктів (обмежені території, будівлі та споруди тощо), вантажів, а також грошових знаків і цінних паперів, що перевозяться, інкасаші в місцях, не охоплених централізованою службою інкасації і т. ін;

- розроблення основних вимог до захисту об'єктів та громадян від злочинних посягань, типових договорів і вимог до інженерно-технічного управління та захисту об'єктів, оснащення їх технічними системами та засобами телевідеоспостереження, тривожиної сигналізації, контролювання доступу, а також інструкцій та інших документів, що регламентують виконання охоронних функцій.

На Державну службу охорони покладено також низку конкретних завдань, найважливішими із яких є:

- визначення за погодженням із власниками майна або уповноваженими ними органами чи особами видів охорони під час її організації (міліцейська, цивільна, за допомогою пунктів централізованого спостереження тощо);

- попередження правопорушень і припинення їх у місцях несення служби.

Положення про Державну службу охорони формує перелік і інших важливих завдань, виконання яких слугує забезпеченню захисту власності як окремих

громадян, так і юридичних осіб. До них відносяться розробка та здійснення вимог щодо покращення організації і удосконалення технічних засобів охорони об'єктів, а також здійснення технічного нагляду за виконанням монтажних робіт охоронної сигналізації, реалізація технічних засобів охоронного призначення і надання послуг з їх проєктування монтажу, ремонту та обслуговування. Державна служба охорони проводить свою діяльність на засадах госпрозрахунку за рахунок коштів, одержаних її підрозділами охорони, підприємствами та установами за організацію і надання послуг з охорони та безпеки за договорами та інших надходжень, передбачених законодавством.

Під час проведення заходів щодо запобігання та припинення злочинних посягань працівники Державної служби охорони взаємодіють з органами внутрішніх справ, забезпечують додержання режиму охорони згідно з укладеними договорами. Відповідно до обов'язків вимагають від працівників підприємств, установ та організацій, що охороняються, додержання встановлених пропускового та внутрішньооб'єктового режимів, а також громадського порядку. При виникненні відповідних обставин затримують і доставляють в службові приміщення охорони для встановлення особи та складання протоколу про правопорушення на осіб, які вчинили правопорушення чи знаходяться без належних підстав на території об'єкта, що охороняється, у необхідних випадках передають їх до органу внутрішніх справ для прийняття відповідного рішення.

З метою запобігання та припинення розкрадання майна проводять, в установленому законом порядку, особистий огляд громадян, які перебувають у приміщенні чи на території об'єкта, що охороняється, або поблизу нього за наявності законних підстав для затримання, які скоїли правопорушення безпосередньо на території об'єкта, а також огляд речей, що знаходяться при них. Вони мають право тимчасово вилучати документи і предмети, які можуть бути речовими доказами вчинення правопорушень, або використані на шкоду здоров'я громадян.

Працівники Державної служби охорони під час виконання своїх обов'язків проводять огляд транспортних засобів і перевіряють відповідність товарно-транспортним документам матеріальних цінностей, які вивозяться за межі території об'єкта, що охороняється, складають відповідно до законодавства і передають на розгляд уповноважених законодавством органів протоколи про адміністративні правопорушення на осіб, які вчинили дрібні крадіжки з об'єктів охорони. При виникненні необхідності застосовують до правопорушників заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та зброю у випадках і порядку, передбачених законодавством.

Міністерством внутрішніх справ значна увага приділяється організації і проведенню заходів, спрямованих на попередження злочинів і правопорушень, профілактичній роботі. З урахуванням соціально-економічної ситуації, що склалася в державі, удосконалювалась система профілактичних заходів. Спираючись на соціальні пріоритети та демократичні цінності суспільства, визначаються умови, у яких ця діяльність буде здійснюватися в перспективі. Спільно із зацікавленими міністерствами та відомствами МВС України розроблена

Комплексна цільова програма профілактики злочинності на 2001–2005 роки. Її реалізація дасть змогу ефективніше організувати і проводити заходи, спрямовані на попередження злочинів та правопорушень, більш активно залучити до неї державні структури та громадські об'єднання [3, 4].

Важливе місце у створенні передумов для виходу на більш якісний рівень правоохоронної діяльності приділяється реформуванню та удосконаленню системи МВС, наближенню її до європейської поліцейської структури.

У процесі реформування МВС звільняється від невластивих правоохоронцям функцій, зосередивши основні зусилля на пріоритетних напрямках діяльності міліції: оперативно-розшуковій, слідчій роботі та охороні громадського порядку, тобто саме тих функціях, які спрямовані в першу чергу на захист особи і її майна. Таке реформування проводиться і в Державній службі охорони. Його сутність – у приведенні діяльності служби у відповідність до сучасних вимог і перш за все розмежування міліцейських, адміністративних і госпрозрахункових функцій охорони. Для цього створені за рахунок коштів ДСО суб'єкти господарювання, які на підставі цивільно-правових договорів виконують функції щодо надання охоронних і інших зв'язаних з цим послуг. Такими суб'єктами господарювання є «Охорона-Комплекс» і «Варта» – це підрозділи, в яких працюють вільнонаймані працівники. Всі вони професіонали, охоронники високого класу і за професіоналізмом ні в чому не поступаються охороннику-мільйонеру [1].

Головним завданням заснування «Охорони-Комплекс» було створення в системі Державної служби охорони функціональної дієздатної структури, яка б надавала комплекс послуг щодо підключення об'єктів різного рівня складності. Спеціалісти зазначеного підрозділу пропонують проєктування, монтаж і встановлення усіх видів охоронних систем – охоронної, тривожної, пожежної, пожежогасіння, відеонагляду, контролю доступу – різного ступеня складності. Створення цих підрозділів надало можливість еволюційного реформування Державної служби охорони до рівня міжнародних стандартів, що визначає якісне підвищення технічного сервісного рівня охоронних послуг, надійний і дешевий захист.

Список літератури: 1. Положення про Державну службу охорони при Міністерстві внутрішніх справ. //Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2001 р. № 4053. 2. Іменем Закону. 2001. 22 червня. 3. Звіт перед Українським народом (про оперативно-розшукову діяльність органів внутрішніх справ України у 2000 році). Матеріали МВС України. 4. Концепція розвитку системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2006 року.

Надійшло до редакції 16.03.02

О.М. Храмцов

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЕРБАЛЬНОЇ АГРЕСИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ОРГАНАМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Вербальна агресивна злочинність – це сукупність агресивних (насиленницьких) злочинів, які скоюються за допомогою слова. До них відносяться: різноманітні погрози (погрози вбивством, знищенням майна, неправдиві повідом-